

LA NOIA de la RESISTÈNCIA

Xulio Ricardo Trigo

Columna

XULIO RICARDO TRIGO
LA NOIA DE LA
RESISTÈNCIA

Columna

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: FEBRER DEL 2020
© XULIO RICARDO TRIGO, 2020
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2620-6
DIPÒSIT LEGAL: B. 978-2020
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

I

Novembre del 1990
En una petita ciutat de la costa

El pes de la maleta és excessiu. No és estrany si penso en la quantitat de coses que hi he desat. Roba per perpetuar el mite que han anat construint amb la meva persona; dos, potser tres llibres, en període d'avaluació, per tal de comprovar quin acabaré llegint. També el manuscrit de la meva darrera novel·la, imprès a la copisteria de sota de casa, per revisar-lo una vegada més.

En un altre moment no n'hauria sentit el pes, però la darrera visita al metge ha accentuat la sensació de fragilitat que em persegueix d'un temps ençà. Hi ha fragilitat, als meus actes, però també, encara que em resisteixo a admetre-ho, un neguit

creixent, com si el món es precipités de sobte i tot restés pendent. Em van assaltar mil urgències després de veure el meu oncòleg... La novel·la per corregir encara, l'assaig sobre els refugiats de la Guerra Civil al camp d'Argelers, la casa desendregada, fins i tot l'ordre dels llibres a les prestatgeries noves.

Les urgències, però, han quedat aparcades davant la cita anual amb el premi Noves Lletres. Fa quatre edicions que en soc jurat i no puc deixar-los a l'estacada. Sempre he complert els meus compromisos. Per què hi hauria de renunciar? Perquè un metge ha dit que les anàlisis no han anat bé i el mal avança dins meu? Què hauria de fer? Tancar-me a casa i convertir les parets de l'estudi en el meu mur de les lamentacions?

Quan aconseguixo baixar la maleta del tren i la poso a rodar per l'andana sembla que tot és com abans. Soc prou alta per gaudir d'aquella sensació de llibertat que et confereix mirar les coses des d'un punt de vista privilegiat. Hi ha canvis, és clar. Els meus cabells ja no onegen al vent a cada passa decidida, ni m'atreveixo, sobretot durant els viatges, a dur les sabates de taló que tant m'agraden. En algun moment vaig pensar que si em tallava els

cabells curts m'acostaria una mica més als meus orígens francesos i, ara mateix, els talons em suposen més una incomoditat que un símbol d'afirmació personal.

Les sortides llampec, sobretot a ciutats distants de Barcelona, on la pressió per guardar les aparences —la dona capaç, triomfadora, feliç— no és tan intensa, sempre m'han agradat. Bons menjars i bons amics. També experiències de tota mena que sovint trasllado a les meves novel·les.

Aquesta vegada, però, el nivell d'exigència serà més alt. En Sergi Bonet s'ha incorporat al jurat i ell ho és gairebé tot per a mi. Ha estat el meu mentor, el meu pare literari, el meu amant. Gràcies a la seva feina com a crític i editor, al temps personal que em va dedicar, soc qui soc. Elevada a la categoria de mite sense proposar-m'ho, però també perquè vaig aprofitar al màxim les oportunitats que se'm van oferir.

Entro a l'estació disposada a fer un cafè si encara no han vingut a buscar-me, però abans vaig fins als lavabos per revisar una mica el meu aspecte. Estic més demacrada que de costum, ho sé. Agafo els estris de maquillatge i provocho la transformació, em converteixo en la persona que esperen. El rímel fa que els meus ulls aigüamarina

agafin profunditat i necessitava una mica de color a les galtes. També em dic que cada cop és més difícil, que els quaranta-cinc es deixen veure al contorn dels ulls, a les petites arrugues que comencen a aparèixer a la comissura dels llavis. Quan soc conscient que ja no en puc treure més profit, ho deso tot a la maleta de nou i surto camí del bar que hi ha tocant a l'estació, on hem quedat altres vegades.

Interiorment somio que trigaran molt a venir i podré copsar el pols de la ciutat, tal com m'agrada, com si calgués olorar-la, tastar-la abans d'endinsar-s'hi. Però no és possible. El responsable del jurat, un poeta que s'ha convertit en referent dels premis, ja és al bar. Pren un conyac i llegeix una revista de poesia, *Dellà el mirall*, que publiquen entre tres o quatre amics.

—És per a tu —em diu només de veure'm, com si fos més valuosa la literatura que la vida, com si no importessin totes les coses que ens han passat durant el darrer any.

—Gràcies —responc mentre accepto el seu regal després de deixar la bossa de mà a la taula.

L'abraçada és sincera, però també escassa. En Josep Ferrer no amaga la seva homosexualitat, ni una certa aprensió vers les dones que, si més no en

aparença, van per la vida marcant el pas. Jo no l'hi puc retreure, sempre em tracta com si fos una reina de visita al seu territori més llunyà. I no és estrany, hi ha més de quatre-cents quilòmetres a Barcelona. Podria haver avançat molt en la correcció de la novel·la, fins i tot podria haver decidit d'una vegada per totes quin dels llibres que he portat acabaré llegint. Però només tenia el cap en una cosa: la visita al metge, fa dos dies, el seu pessimisme implícit, els suggeriments de posar en ordre els meus assumptes.

Pocs saben que aquests assumptes no tenen cap tipus d'ordre, que ni tan sols he estat capaç d'aconseguir una parella estable, que tret dels amics i amigues del món literari potser ningú plorarà la meva mort. I, el que em proporciona més neguit: no he pogut resoldre l'enigma del meu pare malgrat que fa tota una vida que ho intento.

En Josep m'agafa la maleta sense preguntar si vull prendre alguna cosa. Sembla que tenim pressa. Vol que deixi l'equipatge a l'hotel i que marxem cap a casa seva, a la muntanya, on ja hi ha tothom i ens esperen per a un dinar d'aquests inoblidables. Es disculpa diverses vegades per les presses i acaba demanant-me que deixem també

de banda l'hotel, si em va bé. Ell també és el cuiner de casa seva i es faria molt tard.

—De cap manera posaria en perill el teu prestigi com a cuiner, ja ho saps.

M'agraeix el compliment i llença l'equipatge al maleter d'un cotxe força antic; suficient, diu sempre, per a les poques vegades que l'utilitza. Després ens cordem els cinturons i sortim escopetejats cap a les muntanyes.

Viu en un xalet a deu quilòmetres de la ciutat, envoltat de pins i bosc mediterrani. De vegades he envejat la solitud de l'indret, però de seguida m'adono que es tracta d'una enveja passatgera. No seria capaç de suportar-ho més d'una setmana, tal com m'ha succeït en altres ocasions. Un espai per escriure en silenci, per concentrar-me de ple en la meva feina, però un lloc, al capdavall, on no podria baixar a la porta de casa i acostar-me a la llibreria més propera o anar fins als Verdi i tancar-me durant un parell d'hores a veure una pel·lícula. Oblidar així les males experiències, la relació que s'espatlla, el capítol que se'm resisteix. Què hi faria? Passejar entre els pins com si el món fos un cau de solitud?

El jurat del premi Noves Lletres ha sortit a rebre'm a la porta. Hi ha tot tipus de personatges:

escriptors, crítics, algun lletraferit local molt amic d'en Josep. Gent que conec també de diverses aventures literàries, homes i dones que estimo i d'altres que no han estat mai de la meva corda. Una dotzena de persones, entre les quals el nostre amfitrió es mou com un director d'escena; sempre he pensat que li agradaria marcar amb guix el lloc on s'han de col·locar en cada moment. En Sergi Bonet, però, no hi és, entre els reunits. No em cal interrogar en Josep amb la mirada, ni posar cara d'estranyesa. Sé que en Bonet és a dins, que ell ha de quedar-se en segon terme, però en cap cas perquè sigui el paper que escull. Més aviat és al contrari, és la seva estratègia per tal de ser únic. Segur que m'espera en algun dels sofàs que hi ha a la sala, i sap que jo faré el de sempre: aniré a trobar-lo i m'asseuré als seus genolls, l'abraçaré i li diré com me l'estimo. Tot seguit em giraré cap a les persones que omplen la casa, com si elles ja esperessin la frase que ve a continuació...

—Que sabeu com me l'estimo, a aquest home?

La resposta dels convocats acostuma a tenir múltiples vessants. Alguns s'ho prenen com una ironia i riuen d'amagat, d'altres confirmen les meves paraules amb alegria o diuen coses com ara: «M'estranya» o «Ja ho mereix, ja». El cert és

que tothom deu alguna cosa a en Bonet: una ressenya elogiosa, una edició en darrer terme quan es pensaven abocats al suïcidi, físic o literari. Tal vegada unes paraules d'ànim que els van ajudar a tirar endavant.

M'abraça amb més intensitat que de costum. Jo faig per ser la seva nineta de sempre, però ell no em correspon amb els somriures habituals, una mica suficients. Tan sols m'abraça amb força i acosta la seva boca a la meva orella. Després la besa, com feia en un altre temps, quan jo començava i encara era un home d'aparença jove, malgrat la seva mitjana edat. És aleshores quan em diu, en veu molt baixa, amb un mormoleig que només ell i jo podem compartir...

—La meva nineta. Hem de parlar, estimada.

No em fa fàstic. L'he tingut tan a prop els darrers vint-i-cinc anys! Però m'esgarrifo pel seu canvi d'actitud, perquè la confiança que sempre regna entre nosaltres ha anat una mica més enllà. Ara feia temps que no era conscient dels seus comportaments que molts qualificarien de possessius.

El seu to marca la intenció. Em fa l'efecte que ho sap, que d'alguna manera retorçada ha aconseguit informar-se dels meus problemes mèdics. I jo

que ho volia mantenir en secret, que no desitjava parlar-ne amb ningú. Encara menys amb ell, com si això fos donar-li un motiu per a l'abandonament, per al desinterès, per a l'oblit.

Em deixo anar, sense forces, i tinc la sensació que el meu rostre deu haver reflectit de sobte tot el patiment d'aquests darrers dies. Descanso el cap sobre les seves espatlles i ens quedem així durant uns segons que semblen anys. Els convidats guarden silenci. Esperen, potser, una broma que encara no coneixen, un estirabot que faci tornar l'esperit alegre i jugarer que m'he trobat en arribar-hi. Res d'això no té lloc.

En Josep, un home de províncies però amb un gran sentit de l'oportunitat, intervé amb el seu to més mundà. Exigeix ajuda a la cuina i que la resta s'ocupi de parar taula, de preparar les begudes. Els interpel·lats responen immediatament; desitgen que passin coses, que el grup construeixi un dia perfecte.

El que han vist, el que han pogut imaginar o intuir, passa a segon terme.